

אירוע גוף וסיום אנליזה

אן ליזי / Anne Lysy

ניגשתי לנושא "גופים והדהודים" (1) עם שאלה שהעסיקה אותי זמן מה: מהו "אירוע גוף" והאם אין סיבה להבחין אותו ממה שנהוג לכנות "תופעת גוף"? או ליתר דיוק: מה שנהוג היה לכנות, מאחר שנראה לי שכיום השימוש ב"אירוע גוף" הופך מוכלל ונוטים לבלבלו עם "תופעת גוף". זה עשוי להראות כהתפלפלות, אבל באופק, זה נוגע במהות הפעולה האנליטית, מטרתה והאמצעים שלה, פרשנות.

לכן, אני מציעה ראשית להציב מחדש מושג זה של אירוע גוף, ואחר כך אומר לכם מה מספר עדויות פאס לימדו אותי עליו, או כיצד הם אתגרו אותי. עדויות אלה נותנות לנו מבט על פרקטיקה אנליטית היום ולכן אנליזה יכולה להוביל.

אירוע גוף / תופעת גוף

הביטוי "תופעת גוף" פרח בקליניקה של פסיכואנליזה והתרחב למגוון של תופעות, באופן גס לכל מה שקורה לגוף- סימפטומים קונברסיביים היסטריים, תופעות פסיכוטיות, תופעות פסיכוסומטיות, כאבים משונים וכל סוגי המוזרויות. איזה סטטוס יש להם? למשל: האחד שוורטיגו אחז בו כשסופר לו על מות אחיו; האחד שמופיע אצלו דלקת עיניים כל פעם שהוא מדבר בציבור; האחד שמוצף צמרמורת כשהוא מספר את סיפורו. זה ללא ספק דבר שקורה לגוף, אך האם נקרא לו אירוע גוף?

נתיב ראשון. במהלך שיחה קלינית (2) ז.א. מילר הבחין בין "תופעה חולפת לתופעה קבועה": "תופעות גוף קרויות 'סינְטוּמִים' כאשר הן מתקבעות ומנהלות את חיי הסובייקט".

סינְטוּמִים (*sinthom*) - נכתב עם TH: זהו נאולוגיזם, דרך הכתיבה החדשה של לאקאן לסימפטום, כדי לציין שאנו נעים למשטר חדש של היחסים בין המסמן לבין הגוף.

לאקאן הגדיר את הסימפטום כ"אירוע של הגוף" בטקסט מ-1976 "ג'ויס הסימפטום". (3) זו הפעם היחידה שהמושג עלה, אבל ז.א. מילר חילץ אותו כדי לעשותו מושג מפתח בהוראה האחרונה של לאקאן ולמקם אותו בסדרה של מושגים חדשים שהוצגו על ידי היפוך הפרספקטיבה בסמינר XX, עוד, בו למסמן יש אפקטים של התענגות וכבר לא של המתה: ההוויה המדברת, הללשון, והסינְטוּמִים. הסינְטוּמִים הוא "משהו שקרה לגוף בגלל הללשון" (4)

ז.א. מילר הנגיד את הסימפטום כיצירה של הלא מודע, שניתן לפיענוח וחושף איזו לא מודע, לסימפטום של אירוע הגוף השייך למשלב של התענגות שלא ניתן לפיענוח, "התענגות אטומה שמדירה מובן" כתב לאקאן. (5)

התענגות מניחה מראש את הגוף; גוף חי, שאינו הדימוי במראה, אלא מוגדר כ"זה אשר מתענג" (*ce qui ce jouit*); לא התענגות ראשונית, טבעית, אלא בהשפעת השפה.

אירוע הגוף הוא "הקשה" (*percussion*) של השפה על הגוף, (6) זו הטרואמה של השפה.

דגש זה על התענגות – ולכן על הגוף – משתקף בפרקטיקה האנליטית, שהפכה ל"דיסציפלינה של התענגות", (7) היכן שהשאלה "מה זה אומר?" הפכה משנית לאחרת: "מה

זה מספק?" "חפש איפה הוא נהנה!" (8) באנליזה, אם כן, אחד בהחלט מפענח את הסימפטומים, אבל זה לכוון לממשי של הסימפטום, מעבר למשמעות, מעבר למעקפים של האיזוי. לקרוא סימפטום, אומר מילר, "מכוון להלם הראשוני הזה", "מכוון להפחתת הסימפטום לנוסחה הראשונית שלו, כלומר למפגש החומרי של מסמן והגוף, להלם הטהור של שפה על הגוף". זה לכוון ל"הקבעות ההתענגות ואטימות הממשי" (9).

אירוע הגוף ממוקם ברמה של קיבעון פרוידיאני, היכן שהטראומה מקבעת את הדחף לנקודה שתהיה הבסיס להדחקה. החוויה האנליטית מובילה לכן ל"מתחת להדחקה", (10) לאזור ה-*Urverdrangung*, שזו הדחקה שלא ניתנת לביטול, נקודה אטומה, חור, יאמר לאקאן. (11) התקלות הללשון והגוף היא מהסדר של ממשי ללא חוק. (12) ז.א. מילר פרט: "שארית זו היא מה שמונח ממש במקור הסובייקט. זה במובן מסוים האירוע המקורי, ובאותו הזמן, אירוע קבוע, כזה שחוזר באופן בלתי פוסק" (13) אנו מוצאים את מושג הקביעות שוב. זה ראשוני, אבל זה חוזר שוב ושוב, לא במובן של החזרה של המודחק, אלא כחיזרור (iteration) כאותו אחד של ההתענגות. הסינטום כאירוע גוף הוא, במובהק, כתנאי של ההוויה המדברת, זה במובן מסוים נקודת הטבור של הסובייקט, אטום, מחוץ למשמעות, שלא ניתן למחוק, לא בר ריפוי, "הדבר הכי אמיתי שיש להרבה אנשים" אומר לאקאן (14).

שימוש במילה "במקור" (at the origin) היא כניסה למדרון חלקלק. האם זו שאלה של "למצוא זאת שוב"? האם ההלם הראשוני של אירוע הגוף ניתן לזיהוי ככזה? זה נאמר? או שזה מורגש – כמו התענגות נשית, בלתי אפשרי לומר? מהו האחד של ההתענגות: תחושה, אות, מילה שפגעה, צליל?

האנליזה יכולה להוביל לנקודה של סינגולריות לא ניתנת להיאמר. אנו יכולים לשמוע בחלק מהעדויות של הפאס שמה שראשוני הפעם הוא "מעבר", (beyond) "בנוסף ל" (outre) (15): הסינטום ממוקם מעבר למה שתומך במשמעות, פנטזיה, הזדהויות עיקריות.

הקליניקה של הפאס

עדויות הפאס נוגעות בנו ומכות בנו בשונותן. לכן אין זו שאלה של אילוץ שלהם על ידי קריאתם כיישום קונפורמי לתאוריה- גם אם איננו יכולים להעמיד פנים שאין תאוריה בסיום האנליזה! הדבר החשוב זה לא ליפול למלכודת.

רבים מהעוברים הם עדים למשהו שקרה לגופם בסוף האנליזה. לרוב זה נקשר עם "חיות", "יותר חיים" (*plus de vie*). הדוגמאות ייחודיות, מפתיעות; הן מביאות אותנו לתוך הללשון של כל סובייקט.

עבור Jérôme Lecaux, שעדות AS ראשונה שלו שמענו באירוע "שאלות של אסכולה" בפריז ינואר (2016), זה סיפור של עמוד התווך ועמוד שדרה. מדובר באדם שהקדיש עצמו לגלם את מקל האבן הממוקם בלוע התנין של אימו; הוא הפך עצמו לעמוד התווך, שלה ושל רבים אחרים, במחיר של המתה ותשישות קבועה. (תמיד "מותש"!): התפוגגות פנטזיה זו מאפשרת הפרדה מהאם ומלווה ב"אירוע גוף". הוא תמיד זיהה חור בחוליה, היכן שהיה חסר באב, "ייסוד בחיים". לפתע לא רק שחש (*sensation*) הידוק של האגן, שנתן לגוף שלו מוצקות חדשה, אלה ממש "פתיחה של סכר", אנרגיית חיים התפשטה בגופו, יצרה את הרושם (*impression*) של בשר חי. הגוף, ממעמסה, הפך למקור של אנרגיה.

חיות זו, נציין, היא תוצאה של התפוגגות הפנטזיה. זו לא ההופעה של מסמן מודחק, אלא תחושה – גוף, למעשה, "אתה חש זאת בעצמותיך", כותב לאקאן. (16)

AS אחרים דיווחו על "תחושות" ותופעות מאותו סוג לסינטום-אירוע של הגוף, במובן של ההקשה הראשונית של השפה על הגוף. Hélène Bonnaud למשל (17) ייחסה את התחושה של הגוף הנופל, ממנה היה עליה לקרוע עצמה כל פעם, להשפעת המסמן "זרק" בביטוי של ההורים שלפתע הופיע ממש בסוף האנליזה: "אם זו בת, נזרוק אותה מהחלון".

אני עצמי דיווחתי על *תחושת גוף* של בעבוע, "מלאה אנרגיה", שפורש כ"את אצנית!" תחושה זו היא "הזיכרון" הקדום ביותר שלי, אך שאינו ניתן לתיארוך, אין לו צורה או, תסריט (scenario). הוא יכול להפוך לכוח מניע בסוף אנליזה, כאשר התרחש הניתוק של האחר, ה"מורה". כפי שציינתי, "אצנית" אינו, מכל מקום, הגילוי מחדש של המילה שהכתה, לא הזדהות שמקבעת, לא השם הייחודי שיגיד את הדבר. (18)

העדות הראשונה של Véronique Voruz (19) מציגה צדדים שונים של הגוף המדבר, שמעמדם משתנה ושראוי להגיב אליהם אחד אחד. אזכיר ארבעה מהם.

ראשית, הסיפור המשפחתי צומצם למספר מסמנים, קטסטרופה, מפלצת, קללה, "סימנים ראשוניים", היא אמרה. אני אוסיף: הם נשארות "מילים שכואבות" – מה שלאקאן כינה "מה שנקרא בראשונה, oracular marks" – למשל: "יש לך גוף של אישה מרושעת", או "את שליחה של נסיך האופל" אלו "מסמנים של גורל", היא אמרה, שעשויים להתפוגג לאחר הבניה של הפנטזיה.

זה גם היה המקרה לסימפטום עיקש, עמיד לפרשנות, שקרה במהלך האנליזה כאשר היא יכלה להסתכן בלהראות עצמה, כשדברה בציבור בשמה: עיניה הפכו מייד דלקתיות ואדומות. עד ליום בו, בפנים נגועות, מעוותות היא מיהרה לאנליטיקאי והחלה: "זה הסיפור של עיניי" (*C'est mon histoire d'yeux*) האנליטיקאי צעק: "אלוהים! אני שומע זאת סוף סוף!" [*Dieu ! Enfin je l'entends*] וחתך את הפגישה במהרה. "גרוש שדים זה באמצעות אקיווקים" הפיל את ההזדהות עם השטן והפך את הסימפטום "סביר לכאורה".

היא תארה גם את המונטאז' שהיתה צריכה להמציא כדי להפריד עצמה מהאנליטיקאי - היא שמעולם לא הצליחה להפריד עצמה בלי לקרוע עצמה, חיה כ"הרחבה של הגוף של האחר".

בדיוק, בסוף, היא מגלה את התגלית, מחולצת מחלום, משיום דרכה בחיים: "אני תמיד מעט *תלושה*". [*je suis toujours un peu à l'arrache*] זו מילה של גורל שהתפוגגה, שהיא יכלה להשתמש בה שוב – לאמה נתלשה הרגל בתאונה בהרים ובחלום אחרון זה Véronique מטפסת בשביל הררי "תולשת" [*à l'arrachag*] גורמת לאבנים להתרסק מטה; היא מסתובבת אחורה ורואה מתחת, בין האבנים, רגל תלושה [*une jambe arrachée*].

לסיכום, דוגמאות שונות אלו הובילו אותי, להציע לחקור שלושה נתיבים .

סיפורים אלו של "תחושות גופניות", של התעוררות לחיים, דורשים מאיתנו לבחון מחדש את שאלת ה (affect). לאקאן עורר את ה (affects) בסוף האנליזה בקשר עם חציית הפנטזמה, העמדה ה"מאנית דפרסיבית", (22) וה"דפרסיבית", (23) או אפילו התלהבות. (24) כעת זה הגוף שהינו "רגיש". (25) כיצד אנו יכולים ליחס תחושות אלה של הגוף ל "זה

מרגיש" של כתיבתו על ג'ויס, או ל "אפקטים של אפקט" "effects of affect" של ללשון
בסמינר XX: "הללשון משפיעה עלינו בראש וראשונה על ידי כל מה שהיא מביאה עמה
בדרך של (effects) שהם (affects)(26)?

בואו לא נהיה אובססיבים בנוגע לאירוע גוף "במקור"! במקום, אציע שאנליזה מייצרת
אירועים - במידה ש"אמירה עושה אירוע". (27) זו אמירה, שיוצרת, שיום. המצאת "מילים
שנושאות משקל מסויים", (28) שוכנות במפגש האטום של ללשון וגוף, אנליזה היא
בריאתנית (creationist) כפי שאריק לורן הראה. אציע את ההיפותזה שהאנליזה יוצרת
ממשי סינגולרי עבור כל אדם, במקום מוצאת, על ידי החזרה אל המשקעים, את הממשי
שהיה שם "במקורות". עדויות של הפאס מעבירות לעיתים קרובות שיומים סינגולריים אלה
(לזרוק, לרוץ, ש-חי, להיתלש, וכד') נקודות טבור אטומות בערב הנרטיבים, שהם כמו רמזים
למה שחמק מהנרטיב. הן לא ה"מילים האחרונות", גם לא מילות המקור, של ההלם המקורי
שלעולם לא ניתן להבנות ישירות, הן יכולות רק לתחום את ההשפעה, עוקבות אחר הגבולות
שלה. (30)

מה עם אירועי-פירוש? של אותן "מילים שנושאות" והן בעלות אפקט של התענגות,
ש"מעוררות תגובת בטן" (31) ? אנליזה מצליחה "להתיר על ידי דיבור מה שנעשה על ידי
דיבור", (32) אך היא עושה זאת שוב ו"בגוף".

תורגם מאנגלית

תרגום: רויטל ברנט

עריכה: חמוטל שפירא

References

[1] This text is the complete version of a paper presented at the ACF-
Belgium Journée, 20 February 2016, "Corps et résonances" and was
published in *Quarto* 112/113, pp. 116-118.

[2] Miller, J.-A., et. al., "Conversation sur les embrouilles du corps",
Bordeaux, 1999, *Ornicar* ?, No. 50, 2002, p. 235, emphasis added.

[3] Lacan, J., "Joyce the Sinthome", trans. A.R. Price, *The Lacanian
Review*, No. 5, 2018, p. 17.

[4] Miller, J.-A., "Spare Parts", trans. A.R. Price, *Psychoanalytical Notebooks*,
No. 27, pp. 87-117.

- [5] Lacan, J., *op. cit.*, (trans modified) p. 18.
- [6] “Shock”, “percussion”: terms used by J.-A. Miller, notably in his course “L’Être et l’Un”, 2011 (unpublished).
- [7] Miller, J.-A., “The Warsaw Lecture”, trans. A.R. Price, *Hurly Burly*, No. 2, 2009, p. 177.
- [8] Miller, J.-A., “L’économie de la jouissance”, from the course “Choses de finesse en psychanalyse”, 2008-2009, *La Cause freudienne*, No. 77, p. 169.
- [9] Miller, J.-A., “Reading a Symptom”, intervention at the IXth Congress of the NLS, London, 3 April 2011, trans. A.R. Price, *Hurly-Burly*, No. 6, 2011, p. 152.
- [10] Miller, J.-A., Course “L’Être et L’Un”, 30 March 2011, unpublished, and “Reading a Symptom”, *op. cit.*
- [11] Lacan, J., “Conférences et entretiens dans des universités nord-américaines”, *Scilicet* 6/7, Paris, Seuil, 1976, p. 59.
- [12] Miller, J.-A., “A real for the 21st century”, *Scilicet*, *A real for the 21st Century*, A New Lacanian School Publication Paris, 2014, p. 34 and trans. R. Litten in *Hurly-Burly*, No. 9, 2013.
- [13] Miller, J.-A., “Reading a Symptom”, *op. cit.*, p. 152.
- [14] Lacan, J., “Conférences et entretiens dans des universités nord-américaines”, *op. cit.*, p. 41.
- [15] This is the “zone” that J.-A. Miller has designated as the “outrepasse”; see in particular the course “L’Être et l’Un”, 4 April 2011.
- [16] Lacan, J., “Joyce the Symptom”, *op. cit.* p. 14.
- [17] Bonnaud, H., “Réel, résistance, restes”, *Quarto*, No. 109, Dec. 2014, pp. 68-69.
- [18] See in particular: Lysy, A., “Knowing How to do with One’s Symptom”, trans. B. Bertrand, *Psychoanalytical Notebooks*, No. 25, 2012, and “Ma petite chansonnette. Variations sur l’événement de corps” (2012), *Quarto*, No. 103, Dec. 2012.
- [19] Voruz, V., “Se séparer sans s’arracher”, Journée “Questions d’École”, Paris, 23 January 2016.
- [20] The expression is of J.-A. Miller, in an intervention on interpretation: “Les mots qui blessent”, *La Cause freudienne*, 72, 2009, pp. 133-136.

- [21] Lacan, J., "Subversion of the Subject and Dialectic of Desire", *Écrits*, London, Norton, 1966/2006, p. 684 : "The first words spoken decree, legislate, aphorize, and are an oracle; they give the real other its obscure authority."
- [22] Lacan, J., "L'étourdit", *Autres écrits*, op. cit., p. 487.
- [23] Lacan, J., "Proposition of 9 October 1967 on the Psychoanalyst of the School", trans. R. Grigg, *Analysis*, No. 6, 1995.
- [24] Lacan, J., "Italian Note", trans. R. Grigg, *Analysis*, No. 7, 1997.
- [25] Lacan, J., *The Seminar Book XXIII. The Sinthome*, trans. A.R. Price, Cambridge, Polity, 2016, p. 9.
- [26] Lacan, J., *The Seminar Book XX. Encore*, trans. B. Fink, London/New York, Norton, 1998, p. 139.
- [27] Miller, J.-A., "The Unconscious and the Speaking Body", trans. A.R. Price, *Scilicet The Speaking Body*, A New Lacanian School Publication, 2015, p. 39, & *Hurly-Burly*, No. 12, 2015, pp. 119-132
- [28] Lacan, J., "The Lacanian Phenomenon" (conférence in Nice, 30.11.1974), trans. D. Collins, *The Lacanian Review*, No. 9, 2020, p. 25.
- [29] Laurent, É., transcribed interview, "Ça parle du corps avec ... Éric Laurent", e-mail sent before CPCT Paris Day, September 2015.
- [30] Lysy, A., "Un trognon de réel en fin d'analyse", *Le réel mis à jour, au XXIe siècle*, AMP, Ecole de la Cause freudienne, collection rue Huysmans, Paris, 2014, pp. 80-82.
- [31] Miller, J.-A., "The Unconscious and the Speaking Body", *op. cit.*, p. 42.
- [32] Lacan, J., "Une pratique de bavardage", *Le moment de conclure*, 15 November 1977, *Ornicar ?* 19, 1979, p. 6.